

HISTORY OF ART

PRINTED INTERACTIVE MEDIA AS A FORM OF THEATRE

ДРУКОВАНІ ІНТЕРАКТИВНІ ВИДАННЯ ЯК ФОРМА ТЕАТРАЛЬНОСТІ

Anna Kostenko¹

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-472-6-19>

Книжкове мистецтво як форма сучасного мистецтва поєднує в собі літературу, візуальне мистецтво та дизайн, що дає неосяжний простір для створення примірників високої художньої та інженерної майстерності, розширюючи уявлення про традиційну книгу, наприклад, друкowanими інтерактивними виданнями. Одним із найцікавіших аспектів таких видань є їхня театральність, яка проявляється у використанні елементів, що залучають глядача до активної інтеракції з твором.

Театральність у контексті поп-ап книжок та книжок-іграшок означає використання специфічних сценічних прийомів для створення інтерактивного та емоційно насиченого досвіду. Серед театральних прийомів, які можуть бути інкрустовані у видання можна виділити:

- знаковість / символізм (використання незвичних матеріалів чи концепцій паперових споруд як елемент оздоблення та сенсорного наповнення видання) [3];
- просторовість (простором сцени у книзі постає розворот видання);
- інтерактивність (як сучасний театр може перетворювати пасивного глядача на учасника гри, так інтерактивна книга залучає читача до активної інтеракції, і подекуди дає можливість впливати на сюжет) [1];
- мультимедійність (такі складові театральної вистави, як світло, звук, відео, можуть бути використані при створенні як друкowanих, так і електронних інтерактивних видань, постійно розширюючи уявлення про книгу).

Інтерактивні видання містять у собі базовий елемент театру – гру. Вони можуть мати сюжети, які передбачають активну участь читача у розігруванні сцен, використовуючи міміку, жести та інтонацію.

¹ National Technical University of Ukraine
"Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute", Ukraine

Впровадження решти театральних прийомів може відбуватися різними шляхами. Один з них – тривимірні конструкції. Такі об'ємні поп-ап елементи, які виходять з простору книги, не змінюються діями читача, однак мають змогу створити авансцену для наочнішого розуміння місця дії чи ефект спонтанності, коли при перегортанні сторінки персонажі вистрибують на глядача. Для дорослого читача такі елементи не є значущими, не відіграють особливої ролі для затримання інтересу й уваги на тексті, як для дітей. Можливо, цим і зумовлюється майже повна відсутність поп-ап видань для дорослих навіть на тлі незначної кількості їх для дітей. Коли у першому випадку паперові конструкції в книгах матимуть більш колекційне чи мистецьке значення, у другому — розмаїті сторінки мають значення для розвитку уваги, уяви, сенсорних здібностей, позитивно впливають на виконавчу діяльність та академічні результати..

Інша можливість — власне інтерактивні елементи: вкладиші, розгортки, різні механізми, що вимагають дії від читача, як-то “потягнути”, “покрутити”, “порухати”, для зміни простору розвороту/сцени чи взаємодії з персонажами. Сюди віднесемо й такі елементи видання, як додатковий окремий предмет, іграшка з одягом, матеріали для розгорнутого досвіду читання книги, наприклад ліхтарик з УФ-світлом, необхідні фішки для гри чи спеціальний застосунок для доповненої реальності.

Важливим є також звуковий супровід при читанні книг з дітьми. Як у театрі може бути голос оповідача, так дорослий може озвучувати дитині текст, відхиляючись від тексту, щоб обговорити ілюстрації, відповісти на питання, надати додаткові чіткі інструкції (наприклад, визначити нове слово) [2]. Так, інтерактивне читання є одним з ефективних методів вивчення слів. Тож беручи до уваги такий спосіб розкриття дитячих книг, при виборі тих органів чуття, на які скеровується увага при створенні видання, бажано обирати більше тактильних чи нюхових збудників.

Використання різних текстур паперу, тканин та інших матеріалів, що додають тактильний досвід роблять читання більш захопливим і забезпечують фізичний контакт, який важливий для розвитку дрібної моторики та сприяє глибшому зануренню у художній світ.

Усі ці можливості для проникнення й певної асоціації себе з героями твору і створюють ефект театральності. Для його досягнення недостатньо самої сцени, має відбуватися ще споглядання. Найявність одночасно об'єкта споглядання і суб'єкта, який зосереджений на дії, створює необхідний рівень абстрагування для досягнення ефекту театральності [1]. Просторовість та інтерактивність, які надають саме друковані інтерактивні видання дають змогу не загубитись у вигаданому світі,

а побачити і відчуті літературний твір як активний глядач, що має часткову владу над виставою. Водночас перформативність, експериментальність, камерність, що дають поштовх для розвитку театру та інших сценічних жанрів, можуть бути застосовані й у візуальних мистецтвах, зокрема книжковому.

Список використаних джерел:

1. Spieth, D., Hall, D., Berkeley, K., & Kamath, L. (2022). An Introduction to the Theater and Its Elements. Exploring the Arts. URL: <https://louis.pressbooks.pub/exploringarts/chapter/iii-theater-arts/>
2. Storkel, H. L., Komesidou, R., Fleming, K. K., & Romine, R. S. (2017). Interactive book reading to accelerate word learning by kindergarten children with specific language impairment: Identifying adequate progress and successful learning patterns. *Language, speech, and hearing services in schools*, 48(2), 108-124. DOI: https://doi.org/10.1044/2017_lshss-16-0058
3. Tisdell, F. M. (1920). Symbolism in the Theatre. *The Sewanee Review*, 28(2), 228-240. URL: <https://www.jstor.org/stable/27533312>